

מסכת חגיגה דף יט.

רבי נחמן אמר...	ברייתא א'	ברייתא ב'
לא נתכוון, ידיו...	טמאות	טהורות
היינו...	במעשר שני	בחולין

קושית הגמ' - מנא תימרא דחולין לא בעי כוונה?
<p>תירוץ א' - דתנן גל שנתלש, ובו מ' סאה, ונפל על האדם ועל הכלים, טהורין.</p> <p>קתני אדם דומיא דכלים, מה כלים דלא מכווני, אף אדם נמי דלא מכיון, וא"כ ראינן דחולין לא בעי כוונה.</p>
<p>קושית הגמ' - וממאי, דלמא ביושב ומצפה אימתי יתלש הגל עסקינן, וכלים דומיא דאדם, מה אדם דבר כוונה, אף כלים דמכוויין להו, ולעולם חולין בעי כוונה, וא"כ אין ראייה מגל שנתלש דחולין לא בעי כוונה?</p>
<p>ואין לומר א"כ מה החידוש של המשנה של גל שנתלש שפשיטא שטהורין כיון דיושב ומצפה, דסד"א ליגזור דלמא אתו למיטבל בחרדלית של גשמים, א"נ נגזור ראשין אטו כיפין, קמ"ל דלא גזרינן וטהורין כשיושב ומצפה.</p>
<p>חרדלית של גשמים היינו זרם של מי גשמים השוטפים ויורדים במדרון שאינם מ' סאה ביחד, ואפי' הו' מ' סאה ביחד, יש הלכה במי גשמים שצריכים להיות נחים במקום אחד (אשבורן), ואינם מטהרין בשעה שזורמים (זוחלין). שמעיין מטהר בזוחלין, ומקוה באשבורן.</p>
<p>אנן ידעינן דלא מטבילין בכיפין, דתניא מטבילין בראשים, דהיינו ראשי הגל כשהוא מגיע לארץ, ואין מטבילין בכיפין, דהיינו באמצעיתו של גל שעומד באויר כיפה, לפי שאין מטבילין באויר.</p>
<p>תירוץ ב' - דתנן פירות שנפלו לתוך אמת המים, ופשט מי שידיו טמאות, ונטלן, ידיו טהורות, ופירות אינן בכי יותן (דבעינן גבי הכשר יותן דומיא דכי יתן דניחא ליה).</p>
<p>ואם בשביל שידחו ידיו, ידיו טהורות, והפירות הרי הן בכי יותן, (דכיון דנתכוון להדיח ידיו, גלי דעתיה דניחא ליה בהך נפילה, שעל ידיה הדיח ידיו).</p>
<p>וראינן מזה שידיו טהורות אע"פ שלא מכוון, דחולין לא בעי כוונה.</p>

מסכת חגיגה דף יט.

קושית הגמ' על רב נחמן דאמר חולין לא בעי כוונה:משנה יח: "הטובל לחולין, והוחזק לחולין, אסור למעשר",

וא"כ ראינו שדוקא כשמתכוון לחולין אז מותר לחולין אע"פ שאסור למעשר,
אבל אם לא נתכוון לחולין, אינו מותר לחולין, וא"כ חולין בעי כוונה ושלא כרב נחמן?

רב נחמן - הכי קאמר, אע"פ שהוחזק לחולין, אפ"ה אסור למעשר,
ואה"נ אם לא נתכוון לחולין יהא מותר לחולין, דחולין לא בעי כוונה.

קושית הגמ' על רב נחמן - משנה יח: "טבל ולא הוחזק, כאילו לא טבל".

מאי לאו כאילו לא טבל כלל, וא"כ ראינו דחולין בעי כוונה ושלא כרב נחמן?

רב נחמן - הכי קאמר, כאילו לא טבל למעשר, אבל טבל לחולין, דחולין לא בעי כוונה.

ויש לרב נחמן על מי לסמוך, דתניא, טבל ולא הוחזק,

אסור למעשר ומותר לחולין, ומכח ברייתא זו יכול לפרש משנתינו כהנ"ל.

מסכת חגיגה דף יט.

- **רבי אלעזר - טבל ויצא ועלה מן המים**, (ועודנו לח), יכול לכוון בטבילה שטבל כבר לכל מה שירצה.
- **מיתבי - עודהו רגלו אחת במים**, הוחזק לדבר קל, מחזיק עצמו לדבר חמור.
עלה, שוב אינו מחזיק.
- מאי לאו בין שנתכוון בשעת טבילה לדבר קל, ובין שלא נתכוון לכלום, שוב אינו מתכוון, וקשיא לר"א?
- **תירוץ - לא, אם עודהו רגלו אחת במים**, אפילו כבר התכוין לדבר קל, יכול עדיין לשנות לדבר חמור, אבל אם **כבר עלה**, אם **לא מתכוון** מתחילה, עדיין יכול להתכוון לכל מה שירצה, ואם **מתכוון** בשעת הטבילה לדבר קל, אינו יכול להתכוון לדבר חמור, דהא אינתיק ליה לדבר קל.
- **מאן תנא שכאשר עודהו רגלו אחת במים נחשב שעדיין טובל במקוה** ויכול לשנות מקדושה קל לחמורה?
- **רבי פדת - ר' יהודה היא, דתנן מקוה שנמדד, ויש בו מ' סאה מכוונות, וירדו שנים, וטבלו זה אחר זה, הראשון טהור והשני טמא, ר' יהודה אומר אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים, אף השני טהור, דאמרינן גוד אחית, שמים שעליו כאילו הן במקוה.**
- **רב נחמן בשם רבה בר אבנה - מחלוקת בטבילה לצורך מעלות דרבנן, אבל מטומאה דאורייתא לטהרה, דברי הכל השני טמא, והיינו דרבי פדת, שעודהו הטל דיבר במעלות, ואפ"ה אינו אלא כר' יהודה דאמר גוד אחית בטבילה דרבנן.**
- **איכא דאמרי אמר רב נחמן בשם רבה בר אבנה - מחלוקת מטומאה דאורייתא לטהרה, אבל במעלות דרבנן דברי הכל אף השני טהור, ופליגא דרבי פדת שאמר אף במעלות דרבנן אין השני טהור אלא לר' יהודה.**

מסכת חגיגה דף יט.

• רבי פדת - ר' יהודה היא, דתנן....

ר' יהודה	ת"ק	מקוה שנמדד, ויש בו מ' סאה מכוונות, וירדו שנים, וטבלו זה אחר זה,
טהור		הראשון
טהור	טמא	אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים, השני
✓	✗	האם אמרינן גוד אחית, שמים שעליו כאילו הן במקוה?

• רב נחמן בשם רבה בר אבנה כרבי פדת...

לא נחלקו בטבל מטומאה דאורייתא לטהרה		מחלוקת במעלות דרבנן כמו משנתינו ומשנה של עודה רגלו אחת במים....		רב נחמן אמר רבה בר אבנה
ר' יהודה	ת"ק	ר' יהודה	ת"ק	כשרגליו של ראשון נוגעות במים
טהור		טהור		הראשון
טמא		טהור	טמא	השני

• איכא דאמרי אמר רב נחמן בשם רבה בר אבנה ופליגא דרבי פדת....

לא נחלקו בטבל מטומאה דאורייתא לטהרה		מחלוקת במעלות דרבנן כמו משנתינו ומשנה של עודה רגלו אחת במים....		איכא דאמרי, רב נחמן אמר...
ר' יהודה	ת"ק	ר' יהודה	ת"ק	כשרגליו של ראשון נוגעות במים
טהור		טהור		הראשון
טהור	טמא	טהור		השני

מסכת חגיגה דף יט

- **עולא שאל מר' יוחנן** לר' יהודה דאמר גוד אחית שדרכו של מים לירד, האם נמי אמר גוד אסיק כגון להטביל מחטין וצינוריות בראשו של ראשון בעודו במים.
- **ואמר ר' יוחנן לעולא**, תניתוה, ג' גומות בנחל, העליונה והתחתונה של עשרים עשרים סאה, והאמצעית של מ' סאה, וחרדלית של גשמים עוברת ביניהן, ר' יהודה אומר, מאיר היה אומר מטביל בעליונה, ולא פליג ר' יהודה על ר"מ, וא"כ ר' יהודה נמי סבר שאמרינן גוד אסיק.
- **קושית הגמ'** - והתניא ר' יהודה אומר, מאיר היה אומר מטביל בעליונה וכ"ש שמטבילין בתחתונה, ואני אומר בתחתונה ולא בעליונה, אלמא פליג ר' יהודה על ר' מאיר וסבר שלא אמרינן גוד אסיק?
- **אמר ר' יוחנן**, אי תניא תניא, והואיל דיש ברייתא מפורשת, חוזר אני, ואה"נ לר' יהודה לא אמרינן גוד אסיק.

גוד אסיק להטביל מחטין וצינוריות בראשן של ראשון בעודו במים	גוד אחית מים שעליו כאילו הן במקוה	בעי מיניה עולא מר' יוחנן, לר' יהודה מהו להטביל מחטין....
✓	✓	ר' יוחנן שהביא ברייתא שר"י אומר משום ר"מ ולא פליג עליו
✗	✓	ר' יוחנן לאחר שחזר בו משום ברייתא שאמר שר"י חולק על ר"מ

מסכת חגיגה דף יט:

- מחלוקת ר"מ ורבנן אם יש לחלק בין חולין למעשר שני

משנה במסכת פרה - כל שהוא טהור מן התורה, וחכמים גזרו על ידיו טומאה, מטמא את הקדש ופוסל את התרומה, ומותר לחולין ולמעשר, דברי ר"מ, וחכמים אוסרים במעשר			
		חולין	מעשר שני
ר' מאיר	מותר	מותר	מותר
חכמים	מותר	מותר	מותר
	מותר	מותר	מותר
	מותר	מותר	מותר

- רישא רבנן דשני להו בין חולין למעשר שני

טבל ל...	הוחזק (נתכוין) ומותר ל...	ואסור ל...
חולין	חולין	מעשר שני
למעשר שני	מעשר שני	תרומה

- סיפא ר"מ דאמר חולין ומעשר כהדדי נינהו

מדרס ...	בגדל....
לפרושין	עם הארץ
לאוכלי תרומה	פרושין

- קושית הגמ' - רישא רבנן וסיפא ר"מ?

- תירוץ א' - אה"נ רישא רבנן וסיפא ר"מ.

- תירוץ ב' - רב אחא בר אדא מתני חמש מעלות, ומוקי לה כולה כרבנן, והכי קתני:

מדרס ...	בגדל....
פרושין (אוכלי חולין בטהרה)	עם הארץ
לאוכלי מעשר	פרושין (אוכלי חולין בטהרה)
לאוכלי תרומה	אוכלי מעשר

*If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.*